

Folkeuniversitetet

MØD FORSKERNE – PROGRAM – KOLDING 2024

Einsteins største fejltagelse?

SOFIE MARIE KOKSBANG

Adjunkt i kosmologi, Syddansk Universitet

2412-078

Åbningsforelæsning: Sebastian Mernild om et klima i forandring – hvad kan vi forvente i årtierne der kommer?

TID: 30/1, 1 tirsdag, kl. 18.30-20.00

PRIS: 95 kr., studerende 0 kr. inkl. øl, vin, vand og snacks

STED: Auditorium, Syddansk Universitet, Kolding

UNDERVISER: Sebastian H. Mernild, professor i klimaforandringer og leder af SDU Climate Cluster. Hovedforfatter i FN's klimapanel

Det er utvetydigt, at menneskelig indflydelse har opvarmet klimasystemet, og at udbredte og hastige klimaforandringer har fundet sted. Den globale overfladetemperatur var 1,09°C højere i 2011–2020 end 1850–1900, hvor menneskeskabte årsager har ændret overfladetemperaturen med 1,07°C.

Hvert af de sidste fire årtier har været varmere end noget foregående årti siden 1850. For hver halve grad den globale opvarmning stiger yderligere, vil der være stigninger i temperaturekstremer, intensitet af kraftig nedbør og alvorlig tørke.

Sebastian Mernild er professor i klimaforandringer og leder af SDU Climate Cluster, og han vil ved denne åbning af sæsonen i Folkeuniversitetet give en indflyvning til de klimaforandringer, vi har set over tid, men også til, hvad vi formentlig kommer til at se af forandringer i årtierne, der kommer.

Efter forelæsningen er Folkeuniversitetet vært ved et glas vin, øl eller vand og snacks.

Sebastian Mernild på feltekspedition i Andesbjergene nordøst for Santiago de Chile. Billedet er taget i 4.000 m højde på gletscheren Olivares Gamma.

SIDE 6	Samfund & verden
SIDE 10	Psykologi & sundhed
SIDE 14	Natur & univers
SIDE 16	Religion & filosofi
SIDE 18	Arkæologi & historie
SIDE 20	Kunst, arkitektur & design
SIDE 22	Litteratur, film & musik
SIDE 24	Arbejdsliv, ledelse & kommunikation

VIDEN FOR ALLE

Velkommen til en ny sæson! På Folkeuniversitetet deler forskere og faglige eksperter deres viden med alle, og her er ingen adgangskrav. Forårsholdene begynder allerede sidst i januar, og vi starter nye forløb op til og med maj. I de kommende måneder kan du gå til forelæsninger i Nicolai Biograf, på Kolding Bibliotek, Trapholt og på Syddansk Universitet. Du kan møde leder af Center for Information og Boblestudier ved Københavns Universitet, Vincent F. Hendricks, og høre en spændende samtale mellem billedkunstner Jesper Christiansen og tidl. museumsdirektør Peter S. Meyer. Der er både noget for dig, der vil fordybe dig over mange uger og dig, der foretrækker at blive klog på en aften eller en lørdag.

HAR DU SPØRGSMÅL?

Kontakt os på fu@fuo.sdu.dk eller på 73 70 62 66. Se telefonnumre på fuodense.dk/kontakt.

UNDERVISNINGSTED

Alle hold foregår på Syddansk Universitet i Kolding – medmindre andet er angivet. Du kan finde adresse og lokale på alle hold på fuodense.dk/kolding. Se kort over undervisningsstedet bagest i programmet.

Folkeuniversitetet i Kolding
Universitetsparken 1
6000 Kolding

TILMELD DIG PÅ FUODENSE.DK/KOLDING

Find holdet på hjemmesiden, og betal med kort eller med MobilePay.

Sofie Marie Koksbang:

Vi kan ikke proppe universet ind i et laboratorium

De fleste af os kan relatere til at være fascineret af universets mange gåder, men det er ikke mange forundt at sidde hver dag og arbejde med at finde svarene. Det kræver dog også en vis tålmodighed, fortæller Sofie Marie Koksbang, der forsker i inhomogen kosmologi på SDU, hvor hun kigger på betydningen af strukturerne for universets udvikling.

Af Noa Kjærsgaard Hansen

Du husker måske som barn at kigge på stjernehimlen ud gennem børneværelsets vindue eller studere planeter i mor og fars leksikon, da det stadig var noget, man slog op i. Forestillingen om universet føltes på engang dragende og fuldstændig ubegribelig. Og gør det måske stadig.

Sådan var det også for Sofie Marie Koksbang, der i dag er adjunkt i teoretisk astrofysik på SDU, hvor hun forsker i inhomogen kosmologi. Vejen dertil har dog ikke været uden sidespring, og selvom hun kan nikke genkendende til den barnlige beundring af universet, så tænkte hun det aldrig som noget, man kunne beskæftige sig med på daglig basis:

”Jeg har altid haft en opfattelse af, at man vidste alt. At generel relativitetsteori og kvantemekanik var sådan noget, man fik styr på for 100 år siden. At det nu bare handlede om at lave bedre vindmøller og computere.”

Først langt senere under sine medicinstudier blev hun opmærksom på, at der stadig var en hel del ubesvarede spørgsmål. Og man kunne hurtigt foranlediges til at tro, at der i det følgende ligger en art skjult selvpromovering, men den er sådan set god nok: Sofie Marie Koksbangs interesse for kosmologi blev vakt under en forelæsning på Folkeuniversitetet. Med hendes egne ord blev hun *blown away* af forelæserens foredrag om astropartikelfysik og droppede derfor ud af medicinstudierne for i stedet at læse fysik:

”Forelæseren brugte kosmologien til at lære om en slags partikler, der hedder neutrinoer. Og så sad jeg og tænkte, at det er simpelthen hans arbejde at kigge på, hvordan en særlig slags partikel får masse. Det er stadigvæk de helt grundlæggende, fundamentale spørgsmål, som man kan få lov at stille og prøve at svare på. Hvad er stof? Hvor kommer universet fra? Har det altid været her? Giver det mening at snakke om ’før’ og ’uden om’ universet? Eller ’efter’?”

LYS ER UDGANGSPUNKT FOR NÆSTEN AL ASTROFYSIK

Det var altså muligheden for at svare på nogle af de ultimative spørgsmål, ikke blot filosofisk, men naturvidenskabeligt, der kickstartede Sofie Marie Koksbangs karriere, og som nu har ført til, at hun som den første forsker uden for Aarhus Universitet har bidraget til den populære *Tænkepause*-serie på Aarhus Universitetsforlag. Koksbangs bog om *Tyngdekraften* tager udgangspunkt i hendes forskning i inhomogen kosmologi, som hun beskriver således:

”Den første model man lavede for universet baseret på generel relativitetsteori, beskrev et univers uden strukturer. Og det er jo ikke sådan universet egentlig er. Der er planeter, stjerner, galakser og ting, der klumper sig sammen og laver mønstre. Inhomogen kosmologi handler så om, at man kigger på, hvordan de her klumper påvirker universet,” forklarer Koksbang og uddyber:

”Vi kan jo ikke proppe universet ind i et laboratorium og prikke til det. Vi kan kun kigge ud på det. Så næsten al den information vi får om universet, får vi fra lys. Lyset bliver påvirket af strukturerne i universet, fordi galakserne for eksempel laver fordybninger i rumtiden, eller det vi kalder krumninger i rumtid. Så vi ser på, hvordan lys bliver påvirket, når det bevæger sig gennem et område, hvor der findes de her strukturer.”

RUMTID, DER KRUMMER

Når Sofie Marie Koksbang arbejder med at forstå universets strukturer med udgangspunkt i lys, er det relevant at nævne, at hun er teoretisk fysiker og ikke observationel fysiker. Det vil sige, at der er andre, der sidder med teleskoperne og former den data, som Koksbang arbejder med:

”Jeg skal løse de ligninger, der ifølge generel relativitetsteori beskriver, hvordan lys bevæger sig gennem rumtid, der kan krumme. Herfra kan man så lave teoretiske udregninger, der kan sammenlignes med det, de observationelle fysikere rent faktisk ser, og på den måde kan vi finde ud af, om vores modeller for universet er rigtige eller forkerte.”

Moderne kosmologiske modeller er baseret på den måde, man beskriver universet ved hjælp af generel relativitetsteori. Denne teori blev udviklet af Albert Einstein og ifølge teorien er det, vi opfatter som tyngdekraft, et udtryk for, at rumtiden krummer, fortæller Koksbang:

"Universet som helhed er det ultimative stykke rumtid, fordi det er al rumtid på én gang. Så når vi gerne vil beskrive, hvordan universet opfører sig, så bruger vi generel relativitetsteori, den førende teori for tyngdekraften."

Mange af os er ved at bryde sammen, blot når vi skal skifte fra sommertid til vintertid – kan du forklare for os, hvad rumtid er?

"10 år inden han udviklede generel relativitetsteori, præsenterede Einstein speciel relativitetsteori. Her beskrev han, at det, vi mennesker opfatter som rum og tid, afhænger af, hvordan vi bevæger os i forhold til hinanden. Så hvis nu jeg løber meget hurtigt forbi dig med en lineal, synes du nok, at min lineal er for kort, og hvis du samtidig ser mit ur, vil du mene, at det går for langsomt. Jeg vil ikke være enig med dig. Den specielle relativitetsteori går ud på, at vi kan have modstridende opfattelser, men alligevel alle have ret," forklarer Koksbang og uddyber:

"Med generel relativitetsteori udvider Einstein teorien til også at inkludere forskellige opfattelser af rumlige og tidslige udstrækninger baseret på, hvor vi er i forhold til tunge objekter. For eksempel at tiden går langsommere her på jorden, end den gør for vores GPS-satellitter 20.000 km fra jordens overflade."

SVARET ER IKKE LIGE OM HJØRNET

Et af tidens helt store spørgsmål inden for kosmologi, handler om mørk energi. Hele 70 procent af universet består nemlig af et stof, som ikke er det samme, som det vi er lavet af. Selvom det er en stor hovedpine, er det ikke den eneste udfordring, man bakser med i disse år, fortæller Koksbang

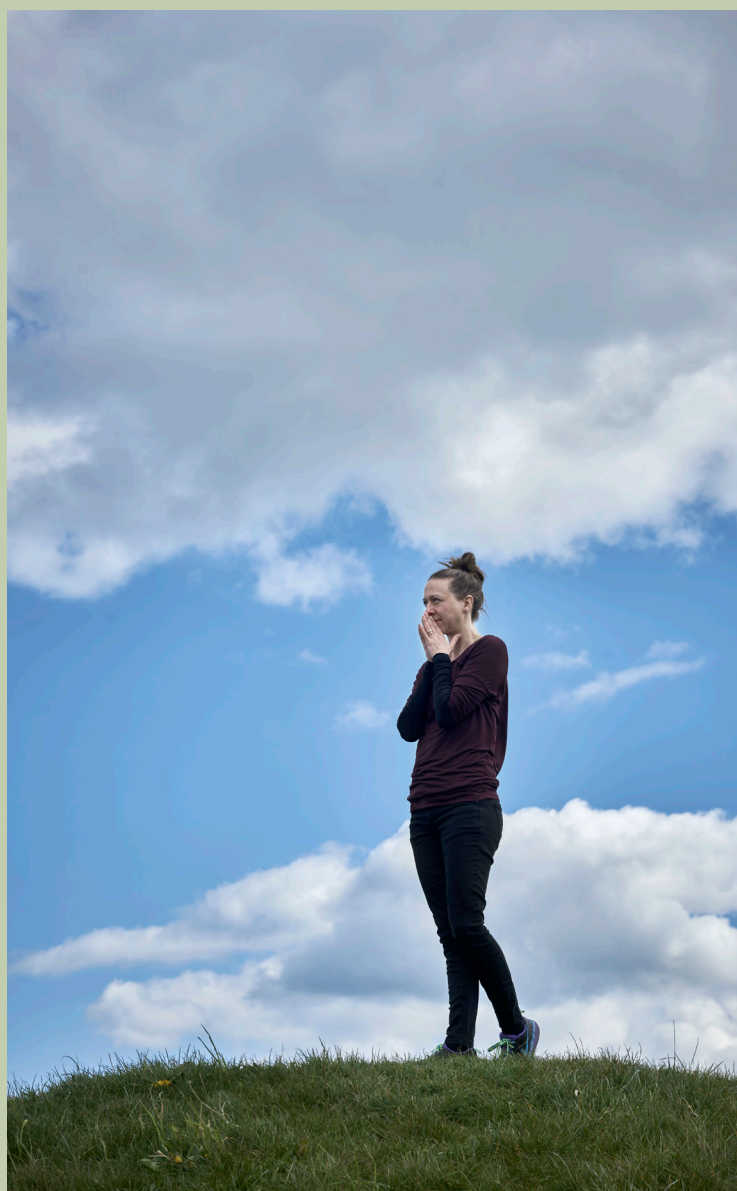
"Lige nu kan vi måle, hvor hurtigt universet udvider sig. Det kan vi gøre på forskellige måder, og når vi så sammenligner de forskellige typer målinger, får vi forskellige svar. Og det er ikke så godt. For universet udvider sig med en helt bestemt fart. Det betyder altså, at vi i et eller andet omfang tolker observationerne forkert."

Det er ikke spørgsmål, man finder svar på sådan lige foreløbig, og derfor kræver det også en vis tålmodighed at arbejde med universets store gåder, påpeger Sofie Marie Koksbang afslutningsvis:

"Man bliver nødt til at lære, at svaret ikke er lige om hjørnet. Jeg har for eksempel udviklet en metode, hvor man kan se, om strukturerne i universet påvirker vores observationer, men det kræver en type observationer, som vi først forventer at få om 50 år."

Sofie Marie Koksbang forelæser på holdet Kosmologien i krise. Se s. 15

Samfund og verden

2412-008

Hvor er verden på vej hen? Mød Clement Kjersgaard

TID: 10/1, 1 onsdag, kl. 19.00-20.45

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

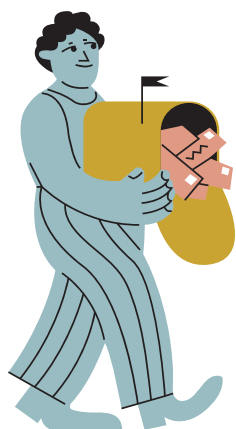
STED: Auditorium, Syddansk Universitet, Kolding

UNDERVERS: Clement Behrendt Kjersgaard, udgiver, journalist og
MA i filosofi, politik og økonomi

Verden har i den grad været i røre de seneste år. COVID-19, krig i Ukraine, energi- og forsyningskrise, klimaforandringer. Fortsæt selv listen. Analysen fra Clement Kjersgaard er så enkel, som den er rig på konsekvenser og paradokser: Demokratiet er i krise – og den gamle elite har stadig ikke forstået omfanget af udfordringerne. Samtidig med, at politikerne i Vestens hovedstæder er travlt optaget af deres hjemlige stridigheder, tegner der sig nye magtbalancer og problemer, der truer med at undergrave demokratiet, som vi kender det. Clement (f. 1975) tog sin studentereksamen i Hong Kong og sin første universitetsgrad på Universitetet i Oxford. I 2002 grundlagde han nyhedsmagasinet RÆSON (raeson.dk) og i 2021 historiemagasinet ÆRA. I 2004 blev han tv-vært for DR, og i 2012 grundlagde han Danmarks årlige Vidensfestival. Han er desuden skribent, redaktør, forlægger og en af landets mest efterspurgte ordstyrere og foredragsholdere samt vinder af Publicistprisen, Hal Koch-prisen og Den Berlingske Journalistpris.

Vær med 10. januar, når
Clement Kjersgaard sætter de
nye magtbalancer under lup.

Har du spørgsmål? Kontakt os på
fu@fuo.sdu.dk eller på 73 70 62 66.
Se telefontider på fuodense.dk/kontakt

2412-050

Nok om mig – mød Vincent F. Hendricks

TID: 14/2, 1 onsdag, kl. 18.15-20.00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

STED: Auditorium, Syddansk Universitet, Kolding

UNDERVISER: Vincent F. Hendricks, professor i filosofi, Københavns Universitet

Foredraget 'Nok om mig' handler om, hvad der sker, hvis vi anskuer livet som et nulsumsspil, hvor vi enten vinder eller taber, og hvor det, som andre opnår, er noget, vi mister. Kollegaen bliver forfremmet, konkurrenten får et bedre årsresultat, eller kæresten vælger at tilbringe sin fridag med sine egne venner – og straks spørger vi os selv og omverdenen: Hvad med mig? Hvorfor skal jeg ikke også have, når de andre får? Det væsentlige svar er: "Det handler ikke om dig!" Vincent F. Hendricks trækker på moralfilosofi, spilteori og adfærdsøkonomi i en skarp og bidende kritik af hvad-med-mig-tankegangen, som han anser for at være en perverteret form for egoisme med gunstige vilkår her i digitaliseringens og forbrugerdemokratiets æra. Hvad-med-mig-tankegangen viser sin tarvelige karakter, når vi hamstrer toiletpapir i krisetider, lader hundelorte ligge eller anskuer offentlige ydelser som et supermarked. Denne indstilling duer ikke som livets rettesnor. Men der er en vej ud. Den kræver et nysgerrigt opgør med os selv og en disciplinering til at erkende, at det hele ikke handler om mig! Det handler om os! Foredraget er baseret på Vincent F. Hendricks bog: 'Nok om mig' (Politikens Forlag, 2023). Vincent F. Hendricks er dr.phil., ph.d., professor i formel filosofi ved Københavns Universitet og leder af Center for Information og Boblestudier samme sted. Han er forfatter til en lang række bøger, herunder 'Vend Verden' og er desuden en afholdt foredragsholder. Vincent F. Hendricks har vundet en række priser for sin forskning.

2412-094

Ukraine lige nu: Tre forskere, tre vinkler

TID: 20/2, 1 tirsdag, kl. 18.30-20.15

PRIS: 50 kr.

UNDERVISER: Mette Skak, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet. Kristine Kjærsgaard, lektor i historie, Syddansk Universitet. Martin Hvidt, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

Situationen i Ukraine påvirker os alle. Folkeuniversitetet har derfor inviteret tre historikere fra henholdsvis Syddansk Universitet og Aarhus Universitet til et arrangement i oplysningens tegn. De giver hver deres perspektiv på krigen. Nogle af de centrale temaer vi vil fokusere på denne aften, er bl.a. atomvåbenspørgsmålet, de russiske gas- og olieressourcer, og hvorvidt Rusland kan blive retsforfulgt gennem FNs folkeret. Oplægsholderne vil tage udgangspunkt i den seneste udvikling i Ukraine.

Vincent F. Hendricks er leder af Center for Information og Boblestudier ved Københavns Universitet. Han gæster Folkeuniversitetet med en forelæsning baseret på sin seneste bog 'Nok om mig'.

Program

- 18:30-18:35 Velkomst.** Kristine Kjærsgaard, lektor i historie, Syddansk Universitet
- 18:35-18:55 Ruslands gas og olieressourcer. Hvilken rolle spiller de i krigen?** Martin Hvidt, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 19:00-19:20 Status for Ukraine krigen, herunder de russiske atomtrusler.** Mette Skak, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 19:20-19:30 Pause**
- 19:30-19:50 FN og retsforfølgelse.** Kristine Kjærsgaard, lektor i historie, Syddansk Universitet
- 19:50-20:15 Diskussion og spørgsmål fra publikum.**

2412-079

Demokratiets krise

TID: 21/2, 6 onsdage, kl. 18.30-20.15

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vores demokratier er i en midtlivskrise, hvor de har mistet orienteringen og ser ud til at falde fra hinanden. Der ses alvorlige demokratiske krisetegn i forbindelse med det engelske Brexit, i nye højrenationale bevægelser i Tyskland og i stærkt konservative partier i Polen og Ungarn og senest i forbindelse med coronakrisen. Populistiske slagord, nationalisme og forstærkede autokratiske tendenser gør sig gældende hos de politiske ledere i Rusland, Tyrkiet og i Mellemøsten, mens situationen i USA har ændret sig markant efter Trumps fald. I seks oplæg vil vi belyse denne udvikling, og fokusere på de forskellige udtryk for demokratiets aktuelle krise.

21/02: Demokratiets aktuelle kriser. Et overblik. Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

28/02: Forstærkede autokratiske tendenser i Tyrkiet og Mellemøsten. Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

06/03: Det splittede USA. Niels Bjerre-Poulsen, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet

13/03: Tyskland: stabilitetens hjemland under pres fra højre? Thomas Wegener Friis, lektor i historie, Syddansk Universitet

20/03: Antidemokratiske tendenser i Visegrad-landene. Peter Bugge, lektor i centraleuropastudier, Aarhus Universitet

03/04: Nykonservatisme og nationalisme i Putins Rusland. Erik Kulavig, lektor emeritus i russisk historie

2412-082

Hvor er Kina på vej hen?

TID: 9/4, 5 tirsdage, kl. 18.30-20.15

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Med Kinas nye storpolitiske vægt og økonomiske betydning har vores syn på landet forandret sig radikalt. Fascinationen af Kina som et økonomisk vidunder er blevet erstattet af bekymringer om Kinas globale magtudøvelse. Samtidig sker der mange forandringer i Kina under præsident Xi Jinping. Der er lanceret en ny udenrigspolitik. Der føres stadig stærkere kontrol med civilsamfundet, kulturlivet og medierne. Og der gennemføres økonomiske reformer med fokus på digital innovation og grøn teknologi. Kom og hør mere om landet, der igen er på vej i en ny retning. Hvordan påvirker det os i Danmark og resten af verden?

09/04: Udenrigspolitik og diplomati. Mette Thunø, lektor i kinastudier, Aarhus Universitet

16/04: Sikkerhedspolitik. Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor ved Forsvarsakademiet

23/04: Økonomi og politik. Kjeld Erik Brødsgaard, professor i kinastudier, Copenhagen Business School

30/04: Klima, grøn omstilling og bæredygtighed. Jørgen Delman, professor i kinastudier, Københavns Universitet

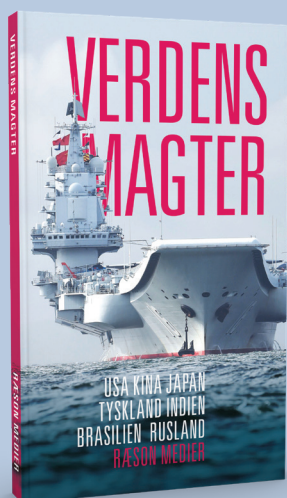
07/05: Teknologi og innovation. Erik Wernberg-Tougaard, cand. merc.pol

På Folkeuniversitetet diskuterer forskerne de helt store spørgsmål. Det kan heldigvis både være spændende og sjovt.

RÆSON – det uafhængige nyhedsmagasin om dansk og international politik – udkommer fire gange om året på tryk og løbende på nettet. 12 måneders abonnement: 250 kr./200 for studerende+pensionister

„Generelt en af de bedste og mest grundige aktuelle globale analyser [...] Bør anskaffes i de fleste biblioteker der ønsker aktuel litteratur” – Dansk BiblioteksCenter om den første udgave af „Verdens Magter” i 2014.

Hvordan vil verdens syv mest magtfulde lande præge fremtiden? Helt ny udgave af bogen med bidrag af bl.a. Lykke Friis, Niels Bjerre-Poulsen, Flemming Splidsboel og Camilla Tenna Nørup Sørensen. 299 kr. inkl. porto og forsendelse

GAVE TIL STUDERENDE PÅ FOLKEUNIVERSITETET: ⁹

Tegner du abonnement på RÆSON eller ÆRA eller køber du „Verdens Magter” kan du vælge en gratis bog fra forlaget, fx Mikkel Vedby Rasmussens „Tilbage til krigen – Danmark i den nye verdensorden” (2023, normalpris 199 kr.) eller „Latinamerika nu” (2021, normalpris 299 kr.) – vi betaler også porto og ekspedition.

Se mere: raeson.dk/fu

„Allerede fra begyndelsen fornemmer man, at redaktionen bag er fast besluttet på at give danskerne en hel ny type historiemagasin, der i virkeligheden er en hybrid mellem bog og blad. Kvaliteten af artiklerne er tårnhøj” – Politikens anmeldelse ved lanceringen af ÆRA i 2021

ÆRA – magasinet om historie, kultur og kulturhistorie – udkommer i mega-format (144 sider) to gange om året. Årsabonnement: 299 kr./249 for studerende+pensionister

Psykologi & sundhed

2412-030

Den gode samtale

TID: 6/2, 4 tirsdage, kl. 18.15-20.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Samtalen er grundstenen i alle relationer. Vi taler sammen hver dag, udveksler ord og holdninger. Men hvad gør vi egentlig? Og hvad hvis den gode samtale ikke kun behøver at handle om det, der bliver sagt, men også om måden, det bliver sagt, og måske det, der ikke bliver sagt? Vi lever i en tid med hurtig og ofte overfladisk online kommunikation. Vi har hele tiden mulighed for at være til stede i flere samtaler på én gang. Med dette forløb sætter vi spot på den dybe, fokuserede og nærværende samtale og undersøger, hvordan den bidrager til hverdagsliv, arbejdsliv og samfundsliv. Det er både en kunst og en videnskab at samtale. Så hvordan gør man, og hvad kan samtalen? Hvornår bliver den berigende for alle parter, giver nye indsigter, færre misforståelser og tættere bånd? Hør om samtalens filosofiske grundlag, psykologiens værktøjer og lingvistikens indsigter i, hvordan vi faktisk taler sammen. Få indblik i tavshed som forudsætningen for vores offentlige samtaler og hør om forskellen mellem møder, hvor alle går klogere hjem og møder, hvor alle spilder deres tid. Lær kunsten at tale sammen. Rigtigt.

06/02: Kunsten at tale sammen – hvordan gør man egentlig? Jakob Steensig, lektor i lingvistik, Aarhus Universitet

13/02: Filosofiske refleksioner over den gode samtale. Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

20/02: Tavshed i den offentlige samtale. Ejvind Hansen, docent i journalistisk filosofi, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole

27/02: Psykologiens veje til de gode samtaler i relationer. Asger Neumann, psykolog og ekstern lektor i psykologi, Aarhus Universitet

ER DU TILMELDT FOLKEUNIVERSITETETS NYHEDSBREV?

Hvert kvartal trækker vi lod blandt alle abonnenter om et gavekort til Folkeuniversitetet. Læs mere og tilmeld dig på fuodense.dk/nyhedsbrev

2412-066

Slip bekymringerne

— **TID:** 2/3, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Michael Portz, autoriseret psykolog og certificeret metakognitiv terapeut

Hvad nu hvis det går galt? Hvad mente vedkommende med det? Er jeg mon god nok? Det er en udbredt opfattelse, at den bedste måde at tackle kriser på, er ved at bearbejde dem. Vi taler, tænker og analyserer i et forsøg på at tømme rygsækken for dårlig bagage. Men psyken skal ikke betragtes som en rygsæk. Ifølge forskningen inden for metakognitiv terapi bør sindet i stedet betragtes som en si, hvor alt passerer, medmindre vi selv aktivt vælger at holde fast i det. Hvis vi bruger mange timer dagligt på at spekulere og bekymre os om, hvordan vi skal løse et problem, tapper vi os selv for energi og livsglæde. Vi bør i stedet fokusere på at tage styring med og begrænse vores tanker. Brug denne lørdag som en introduktion til metakognitiv terapi, og få øvelser til at arbejde med at løse konkrete bekymringer. Vi ser denne lørdag på den metakognitive metode.

2412-122

Optimer din hjerne

— **TID:** 13/3, 5 onsdage og 1 tirsdag, kl. 18.30-20.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Hver eneste dag har vi brug for at huske, lære og navigere i en verden fyldt med informationer. Og her har vi hårdt brug for, at vores hjerne præsterer sit ypperste. Men nogle gange virker det som om, at hjernen går lidt i baglås, og vi glemmer selv banale ting. Hvordan fungerer hjernen? Og hvilke faktorer påvirker den? I denne forelæsningsrække dykker vi ned i hjernebassen og lærer kommandocenteret på øverste etage lidt bedre at kende. Hør, hvordan hukommelsen fungerer, og hvordan vi bliver bedre til at lære nyt og fastholde opmærksomheden. Bliv også klogere på, hvilken betydning søvn, motivation og aldring har for hjernens ydeevne.

- 13/03: Hukommelse.** Albert Gjedde, professor i translationel neurobiologi, Syddansk Universitet
- 20/03: Læring.** Ole Lauridsen, lektor i undervisning og læring, Aarhus Universitet
- 02/04: Søvn.** Poul Jørgen Jennum, overlæge og professor i neurofysiologi, Københavns Universitet
OBS! Denne forelæsning foregår på en tirsdag.
- 10/04: Motion.** Jesper Lundbye-Jensen, lektor i neurofysiologi og motorisk kontrol, Københavns Universitet
- 17/04: Opmærksomhed.** Signe Allerup Vangkilde, professor i psykologi, Københavns Universitet
- 24/04: Kreativitet.** Lærke Egefjord, læge, forfatter og billedkunstner

Michael Portz introducerer til metakognitiv terapi og giver dig øvelser til at lære at slippe bekymringerne.

2412-088

Den stressede hjerne – fra stress til resiliens

— **TID:** 16/3, 1 lørdag, kl. 10.15-16.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Karen Johanne Pallesen, lektor, biolog, ph.d. i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet

Mange forskellige begivenheder kan få os til at skruer op for stressen. Det kan være små problemer i dagligdagen, store personlige omvæltninger eller oplevelse af følelser som meningsløshed og uretfærdighed. Uanset årsagen reagerer hjernen oftest med kontroltab og uforudsigelighed, og igangsætter en respons. Den mest velkendte reaktion på stress kaldes 'kamp eller flugt', men vi kan også reagere ved at blive passive eller ved at bede andre mennesker om hjælp. Når vi er i 'kamp eller flugt'-tilstand hæmmes muligheden for at restituere, og hvis tilstanden er vedvarende, opstår der usunde kropslige og mentale tilstande, f.eks. inflammation. Derfor er det vigtigt for helbredet, at vi kan regulere stressen. Viden om nervesystemet har givet nye metoder til effektiv forebyggelse og håndtering af stress, som kan nedbringe vores stress til et mere sundt niveau. Hør om den nyeste forskning på området, og få viden og værktøjer til at håndtere stress. Undervisningen veksler mellem teoretiske oplæg, dialog, refleksioner og øvelser.

2412-027

Klæbehjerne – bliv bedre til at huske

TID: 6/4, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Troels Wesenberg Kjær, speciallæge, hjerneforsker, forfatter og foredragsholder

Vores tankegange og adfærd er ikke statiske karaktertræk, men vaner, der kan forandres. Med de rette øvelser kan vi optimere vores hjerne. Permanent. Men hvad skal der til? Lær her, hvordan du med blot en relativt lille indsats kan slippe for huller i hukommelsen. Få bedre hukommelse, koncentrations-evne og større overblik. Denne dag kan du blive klogere på, hvordan du kan træne din hjerne til at gå fra første til sjette gear. Få indblik i, hvad der sker i hjernen, hvordan den dirigerer tanke- og handlemønstre, og hvad der kan styrke evnen til at holde fokus, bevare overblikket og sortere unødvendige informationer fra. Vi vil inddrage konkrete teknikker og øvelser til at optræne huskeevnen og lære nye ting – uanset alder. I undervisningen tager vi bl.a. afsæt i bøgerne 'Klæbehjerne – bliv bedre til at huske' (Politikens Forlag) og 'Hjernestarter – sådan træner du din hjerne' (FADL's Forlag).

Program

10.00-15.00: Forelæsninger

15.00-16.00: Individuelle spørgsmål og vejledning

2412-055

Spis dig til en sund tarm

TID: 16/4, 1 tirsdag, kl. 17.30-21.30

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Mette Borre, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital

De fleste af os har i perioder oplevet at have problemer med maven, men for 10-20% af os er det en daglig plage, som vi ikke har en god forklaring på. Forstoppelse og irriteret tyktarm er blevet en folkesygdom der giver nedsat livskvalitet. Rådet fra internettet eller lægen kan være, at vi skal forsøge at spise mere grønt og flere kostfibre. Men det er ikke ligegyldigt, hvilke grøntsager og kostfibre vi spiser flere af, hvis vi døjer med luft i maven og smerter i tarmene. Det er meget individuelt, om man tåler de mange fibre, der anbefales. For nogle kan det forværre tilstanden at spise flere fibre. Derfor er det ikke nødvendigvis en god idé, at begynde at spise en masse grøntsager og kulhydrater, hvis man har problemer med maven. I forelæsningen ser vi på nogle af de mest almindelige tarmproblemer såsom forstoppelse og irriteret tyktarm. Få også anbefalinger til, hvad du kan gøre for at optimere din ernæring og velvære.

LYT MED
OVERALT
**PODCASTEN
ATHENE**

Viden for alle

Bliv klogere på alverdens forskellige emner sammen med forskerne. Helt gratis.

Podcasten Athene ligger frit tilgængeligt, hvor du plejer at lytte til podcasts.

Vi gør det sjovt at blive klogere.

Folkeuniversitetet

2412-112

Myter på afveje om fedme

TID: 23/4, 1 tirsdag, kl. 18.15-20.00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: Thorkild I.A. Sørensen, professor emeritus, dr.med.,
Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet

Hvorfor bliver vi fede? Hvorfor er det så svært at smide de kilo igen? Og er det vores geners skyld? Et foredrag om alt det, vi ikke ved om fedmens gåde, der måske kan løses af kritiske overvejelser om det, vi allerede ved. Folk kommer til at lide af fedme, når de har ophobet så store mængder reserveenergi som fedt i kroppen, at det er forbundet med helbredsproblemer og i sidste ende kortere levetid. Ophobning af ekstra fedt er en helt naturlig måde at sikre sig energireserver til at dække fremtidige behov - både for mennesker og dyr. Det er stadig gådefuldt, hvorfor det ekstra fedt er skadeligt, og hvorfor det går så galt for nogle. Man kan se, at mennesker, når de er blevet overvægtige, spiser for meget og rører sig for lidt, og de fleste opfatter det som den indlysende årsag til, at de er blevet fede. Men faktisk er det snarere den anden vej rundt. Det er klart, at man kan tvinge kroppen til at bruge mere eller mindre energi med deraf følgende ændringer i kropsvægten, men spørgsmålet er bare: Hvad har det med fedme at gøre?

2412-086

Viden til hverdagen: sundhed og psykologi

TID: 30/4, 6 tirsdage, kl. 18.15-20.00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Hvordan skærper man sin opmærksomhed? Hvorfor er tarmens bakterier livsvigtige? Hvad er sund aldring? Og hvorfor har vi brug for smerte? Vi bliver ofte bombarderet med gode råd om krop, sind og sundhed. Her får du en mulighed for at fordybe dig i ny viden fra de forskere, der arbejder med emnerne hver eneste dag. Oplev her en perlerække af de skarpeste forskere dykke ned i udvalgte emner inden for sundhed og psykologi, og få værktøjskassen fyldt op med viden og gode råd til din hverdag.

30/04: Tarmen. Nikolaj Torp, læge og ph.d.-studerende

07/05: Opmærksomhed. Emma Louise Louth, postdoc i neurovidenskab, Københavns Universitet

14/05: Smerte. Troels Staehelin Jensen, klinisk professor i neurologi og smerteforskning, samt leder af The International Diabetic Neuropathy Consortium, Aarhus Universitet

21/05: Aldring. Suresh Rattan, professor emeritus i Wbiogerontologi, Aarhus Universitet

28/05: Kroppen. Verner Møller, professor, Aarhus Universitet

04/06: Positiv psykologi. Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet samt ekstraordinær professor, North-West University, SA

Undervisningen på Folkeuniversitetet foregår i smukke omgivelser. Her er det Atrium på Campus Kolding, der er tegnet af Henning Larsen.

Natur & univers

2412-124

Solen og det nye solsystem

TID: 5/2, 3 mandage, kl. 18.30-20.15

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Ole J. Knudsen, BSc i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

Over hovedet på os har vi hver dag en enorm kernereaktor, som heldigvis er pænt langt væk: Solen. Hvad er Solen og de andre stjerner for noget, og hvordan fungerer de? Omkring Solen og de fleste andre stjerner kredser der så mindre klumper af sten og gasarter – planeterne. De otte planeter i vores eget solsystem er vidt forskellige, og ved hjælp af rumsonder og den nyeste astronomiske teknologi lærer vi hele tiden mere om dem og om de milliarder af andre objekter, som hører med i solsystemet. I løbet af disse tre aftener giver Ole J. Knudsen fra Aarhus Space Centre på Aarhus Universitet os et overblik over status og nyheder fra vores egen lille lokale baggård her i Solsystemet, og vi tager et kig ud blandt de hundredevis af andre stjerner med exoplaneter omkring sig, for at se, om vi selv skulle være noget særligt!

2412-056

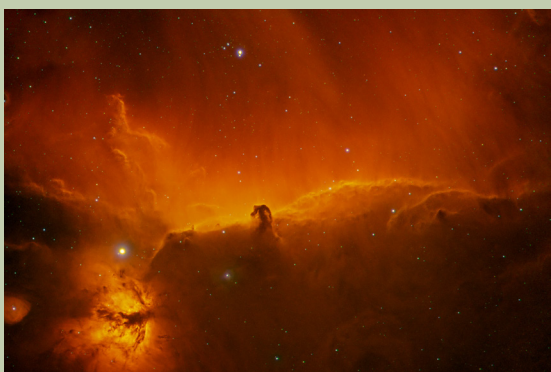
Atomkraft i grøn omstilling

TID: 7/2, 1 onsdag, kl. 18.15-20.00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: Bent Lauritzen, sektionsleder, DTU Fysik, Danmarks Tekniske Universitet

Atomkraft udleder ikke CO₂, har lav miljøbelastning, og i modsætning til vind og sol kan atomkraft levere strøm døgnet rundt, når der er brug for det. Atomkraft kan dermed være helt afgørende for at udfase de fossile brændsler og opfylde vores klimamål. Alligevel er atomkraft en omdiskuteret teknologi, hvor der stilles spørgsmål ved sikkerheden, det radioaktive affald og samspillet med en elforsyning, som i stigende grad er baseret på vedvarende energi. I forelæsningsgangen går vi bag om teknologien og ser på argumenterne for og imod atomkraft. Hvad er fakta, og hvad er myter? Hvad er omkostningerne ved atomkraft, og er der brugbare løsninger på at slippe af med det radioaktive affald? Hvad vil fremtiden byde på i form af ny teknologi, innovative reaktorer og nye anvendelser af atomkraft?

Billede af Hestehovedtågen af astrofotograf Sune Hermit, som forelæser på Rundtur i Universet med astrofotos til efteråret.

2412-129

Kosmologien i krise

— **TID:** 21/2, 1 onsdag, kl. 18.15-20.00
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Sofie Marie Koksbang, adjunkt i kosmologi, Syddansk Universitet

Kosmologi handler om at forstå universet som helhed, dvs. at svare på spørgsmål såsom hvordan universet opstod, hvad det indeholder, og hvordan det vil ende. Udgangspunktet for at opnå denne forståelse er generel relativitetsteori, som blev fremlagt af Albert Einstein i 1915. Med denne teori ved hånden har kosmologer udviklet en model for universets udviklingshistorie og indhold. Ifølge modellen består 95% af universets indhold af "noget", som vi kalder mørkt stof og mørk energi, men som vi faktisk slet ikke ved, hvad er. Flere kosmologer har endda erklæret, at kosmologien er i en krise, og at den krise kan have at gøre med vores forståelse af mørk energi. I forelæsningen vil Sofie Marie Koksbang introducere relativitetsteorien og forklare, hvorfor det er netop denne teori, vi bruger til at forstå universet. Endelig ser vi på udviklingen af vores forståelse af universet, fra Einstein's kosmologiske model fra 1917, til den model vi bruger i dag.

2412-069

Naturens forbløffende egenskaber

— **TID:** 28/2, 4 onsdage, kl. 18.15-20.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Naturen er en evig kilde til glæde, forundring og mageløse naturoplevelser. Vi forbløffes gang på gang af nye opdagelser, dyrenes finurlige biologi, planternes unikke egenskaber og naturens vilde kræfter. Naturen giver os inspiration til fx udvikling af ny teknologi og nye former for medicin. I denne forelæsningsrække vil en række forskere belyse nogle af naturens genialiteter og vise, hvordan den kan inspirere os til nye opfindelser. Vi kommer tæt på havbundens hemmeligheder, svampenes unikke egenskaber, flagermusenes fascinerende liv og det magiske nordlys.

28/02: Svampenes vilde egenskaber. Lene Lange, ph.d. og dr.scient., LL-BioEconomy

06/03: Havbundens hemmeligheder. Anna Bang Kvorning, ph.d.-studerende, Department of Glaciology and Climate, GEUS

13/03: Flagermus – nattens jægere. Laura Stidsholt, postdoc ved zoofysiologi, Aarhus Universitet og ved Leibniz Institute for Zoo and Wildlife Research, Berlin

20/03: Nordlys. Jens Olaf Pepke Pedersen, seniorforsker, DTU SPACE

Gratis: Vi serverer en kop kaffe/te pr. person på hverdagsaftener ved undervisning på Syddansk Universitet. Medbring gerne egen kop

2412-070

Videnskabens detektiver

— **TID:** 12/3, 1 tirsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

Vi stifter bekendtskab med mordere og deres ofre i film, bøger og i nyhederne, men hvad sker der egentlig bag kulisserne i obduktionslokaler og laboratorier? Vær med til en spændende temaaften, hvor vi sætter fokus på, hvordan retsmedicinere og molekylærbiologer er med til at opklare kriminalgåde. Retsmediciner Asser Hedegård Thomsen vil tage os med ind i sin lidt specielle, men meget spændende verden med undersøgelser af både ofre og gerningsmænd. Hør bl.a. om hans forskningsprojekt, hvor han har undersøgt danske drab fra 1992-2016. Bliver der mon begået flere drab i dag, og er det blevet lettere eller sværere at opklare drabssagerne? Postdoc og molekylærbiolog Helene Halkjær Jensen arbejder på en ganske usædvanlig sag, hvor en australsk kvinde har været fængslet i 20 år for at have dræbt sine fire børn. Nyt i sagen viser dog, at familien bærer en særlig genfejl, der kan føre til hjertestop. Hvad er op og ned i sagen? Hvordan kan man vide, om en genfejl kan give hjertestop? Og kan den dømte kvinde nu frikendes efter 20 år bag tremmer?

Program

17.30-19.15: Drab i Danmark. Asser Hedegård Thomsen, speciallæge i retsmedicin, Aarhus Universitet

19.45-21.30: Barnemord eller hjertestop. Helene Halkjær Jensen, postdoc i medicinsk bioteknologi, Aalborg Universitet

2422-005

Rundtur i Universet med astrofotos

— **TID:** 29/10, 2 tirsdage, kl. 18.15-20.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Sune Hermit, astrofotograf, ph.d.

Tag med på en svimlende kosmisk rejse med udgangspunkt i forelæserens egne fotos. Mange har nu mulighed for at tage fantastisk smukke fotos af stjernehimlen med almindeligt udstyr. Vi ser på hvordan. Vi starter i Solsystemet og bevæger os sidenhen ud i vores egen Mælkevej. Senere går vi på opdagelse i fjerne galakser mange millioner lysår herfra. Undervejs ser vi en mængde spændende objekter – oppustede gamle stjerner, supernovarest, stjernetaget og områder med aktiv stjernedannelse. Vi kommer ind på afstandene i universet, på stjerners fødsel og død, og på hvordan en stjernes død er med til at berige området med de tunge grundstoffer, som planeter og mennesker er dannet af. Ud over at høre om de mange spændende fænomener kommer vi også ind på, hvilket udstyr det kræver at tage avancerede astrofotos, på databehandling, anvendelse af specialiserede kameraer og filtre til at tage billeder med, og vi sammenligner egne billeder med nogle af de mest ikoniske billeder fra Hubble- og James Webb-teleskopet.

Religion & filosofi

2412-001

Eftermiddage på biblioteket: På herrens mark – introduktion til eksistensfilosofien

TID: 29/1, 6 mandage, kl. 17.00-18.45

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4

UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi,
Aarhus Universitet

Som mennesker lever vi ikke vores liv umiddelbart og uproblematisk. For at leve livet må vi også føre det. Problemet er blot, at der ikke følger nogen manual med til et menneskeliv. Mennesket er "på herrens mark". Eksistensfilosofien tager livtag med præcis det problem: Hvad indebærer det at være kastet ind i eksistensen? I denne forelæsningsrække foretager vi en ekspedition ind på herrens mark og møder en af hovedstrømningerne i moderne filosofihistorie. Vores udgangspunkt er Heidegger, men vi ledsages også af andre undervejs, eksempelvis Kierkegaard, Nietzsche og Kafka. Vi griber sagen tematisk an og undersøger nogle af de fænomener, der møder os på herrens mark: Angst, samvittighed, fællesskab, latter, magt og kærlighed – om vi også møder Herren selv, må vise sig.

29/01: Mening

05/02: Angst

12/02: Fællesskab

19/02: Latter

26/02: Magt

04/03: Kærlighed

Til foråret kan du komme med postdoc i filosofi Kasper Lysemose på herrens mark, når han introducerer til eksistensfilosofien. Og til efteråret kan du deltage i værk læsning af Kierkegaards 'Kjerlighedens Gjerninger'.

Vidste du, at du kan læse det trykte katalog online? Find det på fuodense.dk/kolding

Det store
overblik

2412-028

Verdensreligioner

— **TID:** 19/2, 5 mandage og 1 tirsdag, kl. 18.15-20.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

De store, kulturbærende religioner hinduisme, buddhisme, jødedom, kristendom og islam har sat deres store præg på menneskeheden historie og er i dag rykket nærmere hinanden i konfrontation og dialog end nogensinde før. Med stor sandsynlighed vil de også i det 21. århundrede komme til at spille en afgørende rolle for klodens fremtid. Men hvad går de ud på? Hvad adskiller dem fra hinanden, og hvad har de til fælles? For at tage hul på disse spørgsmål vil vi i dette kursus belyse og drøfte religionernes basale ritualer, overbevisninger og værdier i et historisk perspektiv.

- 19/02: Introduktionsforelæsning: Hvad er religion?**
 Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 26/02: Jødedom.** Jakob Egholm Feldt, professor i global historie, Roskilde Universitet
- 04/03: Islam.** Johanne Louise Christiansen, adjunkt i religionsstudier, Syddansk Universitet
- 11/03: Hinduisme.** Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 18/03: Buddhisme.** Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 02/04: Kristendommen.** Hans Jørgen Lundager Jensen, professor emeritus i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- OBS! Denne forelæsning foregår på en tirsdag**

2412-004

Fra Murens fald til Trump, corona og krigen i Ukraine

— **TID:** 10/4, 5 onsdage, kl. 18.30-20.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Claus Christoffersen, bachelor i filosofi og oldtidskundskab

Historien var slut, for i løbet af få år ville alle lande blive demokratier og åbne markedsøkonomier. Sådan lød det i 1989, men det blev ikke helt til virkelighed. Over fem uger sætter Claus Christoffersen fokus på de politiske ideer fra demokratiets triumf til populisme og kriesamfund. Vi ser på de meget forskellige strømninger, der har præget tiden fra Murens fald og frem til i dag: Fra globalisering, over Huntingtons tale om civilisationernes sammenstød til antiglobaliseringens modoffensiv. Vi fokuserer også på populismen, som vælter forudsigelserne om det liberale demokratis triumf, for til sidst at ende i det kriesamfund vi har i dag, med coronaepidemi og Ukraine-krigen.

2412-048

Immanuel Kant 300 år: Modernitetens største filosof

— **TID:** 4/5, 1 lørdag, kl. 10.15-16.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Jørgen Hass, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet, Anne-Marie Eggert Olsen, lektor emeritus i filosofi, Aarhus Universitet, Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

I 2024 er det 300 år siden den store tyske filosof Immanuel Kant blev født. Kant har som ingen anden påvirket den moderne filosofi og det moderne menneskes selvforståelse. Han revolutionerede filosofien med sit hovedværk 'Kritik af den rene fornuft' og formulerede kort tid efter oplysningens valgsprog: "Sapere aude – hav mod til at betjene dig af din egen forstand!" Kants filosofi indeholder teorier, begreber og spørgsmål, som stadig i dag rummer en original tilgang til hele filosofien: Hvad kan vi vide? Hvordan bør vi handle? Hvad kan vi håbe på? Og hvad er mennesket? Vær med, når tre eksperter stiller skarpt på Kants væsentligste bidrag indenfor filosofiens mange områder.

Program

10.15-12.00: Kants teoretiske filosofi, Jørgen Hass, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

12.00-12.30: Pause

12.30-14.15: Kants praktiske filosofi, Anne-Marie Eggert Olsen, lektor emeritus i filosofi, Aarhus Universitet

14.15-14.30: Pause

14.30-16.15: Kant om historien, samfundet og politikken, Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

2422-002

Søren Kierkegaards 'Kjerlighedens Gjerninger'

— **TID:** 3/9, 6 tirsdage, kl. 12.15-14.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Søren Kierkegaards 'Kjerlighedens Gjerninger' er et af de smukkeste og mest udfordrende værker om kærligheden i den europæiske idéhistorie. En radikal udlægning af den kristne kærlighed (agape) holdes her op imod kærlighedsbegreberne fra den antikke verden: elskoven (eros) og venskabet (philia). For Kierkegaard er den kristne kærlighed først og fremmest tilstede i handlingen – men Kierkegaard rokker samtidig ved vores forestilling om, hvad det overhovedet vil sige at handle. Således er fx barmhjertighed en kærligheds gerning, selvom den intet formår at udrette. Vær med, når vi i fællesskab læser og diskuterer Kierkegaards værk 'Kjerlighedens Gjerninger'. Værket er inddelt i en række kortere taler. Vi vil undersøge seks af disse taler sammen med Kasper Lysemose, postdoc i filosofi. Få lejlighed til at erfare det anstrengende og berigende ved at arbejde med en klassisk tekst. Og når teksten så oven i købet flyder fra Kierkegaards provokerende pen, må vi nok også påregne at blive udfordret lidt på vores antagelser. Alle kan være med i værk-læsningen. Det forventes ikke, at man kender til emnet eller har læst værket på forhånd. Man må læse med i det omfang, det er muligt, hvorfor undervisningen også inkluderer dem, der ikke nåede læsningen til en given undervisningsgang. Ønsker man at læse med, bedes man selv anskaffe 'Søren Kierkegaard, Kjerlighedens Gjerninger, Gyldendal: København, 2013' forud for holdstart.

03/09: Om kærlighedens skjulte liv, der kendes på frugterne

10/09: Om kærlighedsbuddet: du skal elske Næsten!

17/09: Om at kærligheden er lovens fylde

24/09: Om vores pligt til at forblive i kærlighedens gæld til hinanden

01/10: Om kærlighedens opbyggelighed

08/10: Om barmhjertigheden, der intet kan give og intet formår at gøre

Arkæologi & historie

2412-005

Historieformiddage på biblioteket: Europas historie i det 20. århundrede

— **TID:** 30/1, 7 tirsdage, kl. 11.00-12.45
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVISER: Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter, MegaNørd

Europas historie i det 20. århundrede er fyldt med rivalisering, død og krig. Men den har også budt på enestående økonomisk, social og kulturel fremgang. Under syv overskrifter giver vi en række bud på, hvad der har været særligt vigtigt i historien og hvorfor. Vi skal undersøge, hvordan Europas stormagter ved indgangen til det 20. århundrede beherskede de fleste af verdens øvrige lande, og hvordan det gik til, at de 100 år senere alle var reduceret til mindre spillere på den politiske verdensscene. Undervejs var kontinentet centrum for to verdenskrige, den kolde krig og for konkurrerende ideologier og politiske systemer – men også for ambitiøse forsøg på samling, opbygning af omfattende velfærdsstater og for storslåede kulturelle udfoldelser. Hvilke dynamikker har været på spil i Europa gennem det 20. århundrede, og hvilke kommer til at præge den fremtid, der også er vores nutid?

30/01: Ét kontinent, mange regioner

06/02: Kolonialismens Europa

20/02: Industrisamfundene, diktaturerne og demokratierne

27/02: Verdenskrigenes kontinent

12/03: Den kolde krig og kontinentets deling

19/03: Det blandede Europa

02/04: Efter den kolde krig – troen på Europas samling

2412-074

I skyggen af Rusland

— **TID:** 3/4, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Vibe Termansen, historiker og specialist i Polen og Ungarn

Da Ruslands præsident Putin den 24. februar 2022 holdt tale til det russiske folk, før han invaderede broderationen Ukraine, var det ikke kun de gammeldags telefoner på hans skrivebord, der var anakronistiske. Det var det, han sagde, også. Ud af det lyste en klippefast overbevisning om, at Rusland er et imperium, som har ret til at forsvare sin såkaldte interessesfære, uanset at den er sammenfaldende med det, ukrainerne kalder deres stat. Store imperier har altid søgt at underlægge sig andre folk i kampen om territorium, ressourcer, ideologi og magt. Denne aften handler om imperier og interessesfærer, men også om de millioner af mennesker i Centraleuropa, der tilfældigvis bor i imperiernes skygge og alene af den grund gang på gang er blevet malet til støv. Med afsæt i Molotov-Ribbentrop-pagten mellem Rusland og Tyskland i august 1939 følger vi historien frem til Ruslands invasion af Ukraine i februar 2022. Første del af aftenen sætter vi fokus på Molotov-Ribbentrop-pagten, 2. Verdenskrig og Jalta-konferencen. I andel del ser vi på oprørene i DDR 1953, Ungarn 1956, Tjekkoslovakiet 1968 og Polen 1980-81 og perspektiverer til i dag med Ruslands imperiale ambitioner efter kommunismens kollaps. Aftenen bygger på Vibe Termansens nye og anmelderroste bog 'I skyggen af Rusland' (Gads Forlag). Hun har fulgt udviklingen i Østeuropa i mere end 20 år og undervejs været journalist på Weekendavisen, EU-analytiker og arbejdet på den danske ambassade i Warszawa.

Kolding Bibliotek er ramme om flere af vores forårshold, bl.a. historieformiddagene med Søren Hein.

2412-106

Det gode selskab – historie og samfund

TID: 24/4, 6 onsdage, kl. 18.15-20.00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Fra modstandskampens heltinder til Rusland i dag, og fra Europas historie til fortællinger om Kina som stormagt. Kom med til en række spændende eftermiddage fyldt med viden og hyggeligt samvær i Odense Adelige Jomfrukloster. Omdrejningspunktet er dygtige formidlere og aktuelle emner – fra det evigt gyldige til det højaktuelle på tværs af både samfund, historie, kunst og kultur. Kom i godt selskab med formidlingslystne forskere og andre, der holder af ny viden, indsigt og inspiration. I denne forelæsningsrække sætter vi især fokus på spændende temaer inden for historie og samfund, og vi skal langt omkring, fra Kina og Rusland i øst, til Grønland og Skandinavien i vest.

24/04: Grønlands moderne historie – fra kolonitid til i dag. Jens Lei Wendel-Hansen, ph.d.-studerende, Aarhus Universitet

01/05: Rusland efter angrebet på Ukraine. Niels Bo Poulsen, militærhistoriker, Forsvarsakademiet

08/05: En verden med Kina som stormagt. Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor ved Forsvarsakademiet

15/05: Europas historie – kort fortalt. Lars Hovbakke Sørensen, lektor i historie, ph.d., Professionshøjskolen Absalon

22/05: Storfyrstinden Jutta Graae – en af modstandskampens største heltinder. Trine Engholm Michelsen, ph.d. og forfatter

29/05: Union eller undergang. Kampen for et forenet Skandinavien. Rasmus Glent-høj, lektor, ph.d., Syddansk Universitet

2422-008

Antikkens stormagter

TID: 10/9, 6 tirsdage, kl. 18.15-20.00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Historien om antikkens stormagter er den fascinerende historie om, hvordan vi mennesker tilbage i tiden og overalt i verden har organiseret os i civiliserede samfund, skabt teknologiske opfindelser og imponerende kulturelle udtryk inden for bl.a. arkitektur, kunst, litteratur, medicin og landbrug. Men det er også historien om, hvordan krige og sammenstød med andre har ført til civilisationers fald og nye stormagters opståen. I forelæsningsrækken tager forskerne os med på en rejse gennem fem kontinenter. Vi begynder i Afrika, hvor det gamle Egypten tog form for 5000 år siden og stadig er et af oldtidens mysterier. Herfra rejser vi over Assyrien til Persien, Rom og Kina. Vi følger de muslimske araberes erobringstogter, der blev standset ved Poitiers af de kristne karolinger og ender rejsen hos aztekerne og inkaerne i Nord- og Sydamerika og den imponerende storby Teotihuacan.

10/09: Egypten. Mette Gregersen, cand.phil. i ægyptologi

17/09: Assyrriget. Troels Pank Arbøll, junior forsknings-fellow, University of Oxford

24/09: Alexander den Store og de Hellenistiske Riger. Maja Rechendorff Møller, ph.d.-studerende i historie, Københavns Universitet

01/10: Fra Perseriget til Rom og Han Kina. Peter Fibiger Bang, lektor i historie, Københavns Universitet

08/10: Kalifatet og karolingerne. Jacob Tullberg, ekstern lektor i historie, Københavns Universitet

22/10: De præcolumbianske stormagter: Teotihuacan, aztekerne og inkaerne. Mette Baggers, cand.mag. i moderne kultur og kulturformidling og BA i Indiske sprog og kulturer.

2422-006

Forstå USA – i historisk perspektiv

TID: 30/10, 6 onsdage, kl. 18.15-20.00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Det ulmer i den amerikanske undergrund, og det amerikanske samfund er mere splittet end måske nogensinde før. Amerikanerne går til valg i efteråret 2024 i en virkelighed, hvor basale demokratiske spilleregler er under pres, og vilde konspirationsteorier er blevet en del af den mainstream politiske diskurs. I et forsøg på at forstå de udfordringer og konflikter, der præger USA, vender vi blikket bagud og ser på et udvalg af de mest centrale begivenheder og strømninger i amerikansk historie. En række dygtige eksperter giver her et dybere indblik i landet 'over there'. Fra masseimmigration og dannelsen af det politiske system over udenrigspolitiske udfordringer, populærkultur og frem til de nyeste tendenser i amerikansk politik og samfund.

30/10: Præsidentvalg i USA midt i en kold borgerkrig.

Jørn Brøndal, professor i amerikanske studier, Syddansk Universitet

06/11: Den amerikanske forfatning og demokrati under angreb.

Anne Mørk, ph.d. i amerikanske studier, Syddansk Universitet

13/11: Amerikansk udenrigspolitik i en ny verdensorden.

Jakob Sinding Skøtt, ph.d. i statskundskab, lektor i samfundsfag, Nyborg Gymnasium

20/11: Flugten til Amerika: Immigration og kampen for frihed, 1877-1912.

Anders Bo Rasmussen, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet

27/11: Konspirationsteorier og populistiske strømninger.

Niels Bjerre-Poulsen, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet

04/12: Amerikansk populærkultur: Myter, vold, race og politik i film, tv og musik.

Thomas Ærvold Bjerre, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet

Tilmeld dig på
fuodense.dk/Kolding

BETAL MED KORT ELLER MOBILEPAY

Kunst, arkitektur & design

2412-102

Kunstnersamtale med Jesper Christiansen og Peter S. Meyer

TID: 6/3, 1 onsdag, kl. 18.30-20.15

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: Peter S. Meyer, mag.art. fhv. ekstern lektor og museumsdirektør.
Jesper Christiansen, kunstner og tidl. professor på Kunstakademiet i København

Jesper Christiansen (f. 1955) er en af Danmarks mest betydningsfulde kunstnere, som maler figurative billeder, man umiddelbart tror på, men som ved nærmere eftersyn indeholder langt mere, end det vi ser. I malerierne blandes historien, litteraturen og musikken med private oplevelser og stor kærlighed til kunsthistorien. Ikke mindst i store offentlige udsmykninger, som Amalienborg, Frederik VIII's palæ, Marselisborg Gymnasium og Byretten i København, har Christiansen åbnet for at se på samtiden med et andet perspektiv. Christiansen er dybt engageret som kunstner, har været professor på Kunstakademiet i København og lektor på Det Fynske Kunstakademi. I 1999 modtog han Eckersberg-medaljen, og i 2009 fik han Statens Kunstfonds livsvarige ydelse.

2412-118

Mit livs billeder - Bente Scavenius

TID: 19/3, 1 tirsdag, kl. 16.00-17.45

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4

UNDERVISER: Bente Scavenius, mag.art. i kunsthistorie,
kunstkritiker og forfatter

Bente Scavenius sætter i sin anmelderroste bog 'Mit livs billeder' fokus på en række malerier, der såvel fagligt som privat har optaget hende gennem et efterhånden langt liv som kunsthistoriker. Denne aften fortæller hun om et udvalg af de mange værker i bogen, som har haft betydning for hende. For værkerne gælder, at det er den private, men dog fagligt relevante historie, der fører til den store og mere bredt anlagte historie. Undervejs vil de udvalgte værker blive belyst ud fra en personlig vinkel, for derefter at blive sat ind i en både relevant og kunsthistorisk sammenhæng. Forelæsningen tager afsæt i bogen 'Mit livs billeder', Gyldendal (2021). Du modtager en rabatkode til bogen, når du tilmelder dig. Rabatkoden findes øverst på kvitteringen. NB! Bogen kan desværre ikke returneres, hvis forelæsningen må aflyses pga. sygdom eller lignende.

2412-085

Louise Bourgeois – Edderkoppekvindens kunst

TID: 6/4, 1 lørdag, kl. 10.15-15.15

PRIS: 420 kr., studerende 220 kr.

UNDERVISER: Tea Baark Mairey, kunsthistoriker

Den fransk-amerikanske kunstner Louise Bourgeois (1911-2010) var en af hvor tids helt store kunstnere. Skulpturerne af kæmpeedderekoppen, som hun kaldte Maman, gav hende tilnavnet "Edderkoppekvinden" og gjorde hende internationalt kendt. Barndomstraumer er tilbagevendende temaer i Bourgeois' kunst. Hun brugte ofte sine egne traumatiske oplevelser, der hele livet hjemsøgte hendes sind, som inspiration til hendes kunst. Hendes værker spænder over vidt forskellige medier, og samtidig med at de kredser indædt om hendes egen barndom, rækker værkerne langt ud over det personlige og ind i det alment menneskelige. Vi skal vidt omkring i denne usædvanlige og spændende kunstners værker, der spænder bredt i tid og udtryk.

2412-072

Edward Hopper

TID: 17/4, 1 onsdag, kl. 18.45-20.30

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: Birthe Svenstrup, kunsthistoriker

Edward Hopper (1882-1967) levede i USA i en brydningstid, hvor det tidligere pionérland trådte ind på verdensscenen. Industriens store maskiner og storbyens mange mennesker blev kendetegnende for et land, hvor fremgang og fremdrift var i centrum, og hvor hver mand var sin "egen lykkes smed". Selv startede Edward Hopper som reklametegner, men efter studieår i Paris blev maleriet hans arbejdsfelt. Da han kom hjem fra Europa, bosatte han sig i New York, og det blev byen og menneskene i den, der blev hans hovedmotiver indenfor malerkunsten. Edward Hopper blev fortolkeren af det ensomme menneske blandt byens mange forbipasserende – af mennesker, der kigger ud ad vinduer eller står i døråbninger uden nogen sinde at blive en del af livet i gaderne – men også af byen selv, når den ligger øde hen i eftermiddagssol. Denne aften ser vi nærmere på Edward Hoppers skildring af byen, menneskene og ensomheden – og det melankolske skær, der ofte gennemsyrrer hans billeder.

2412-060

Formiddage på Trapholt: Kunstanalyse – analyse af form, materialer og kontekst

TID: 25/4, 6 torsdage, kl. 11.10-12.45

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

STED: Trapholt, Æblehaven 23

UNDERVISER: Mathilde Teglgaard Nielsen, cand.mag. i kunsthistorie, Katrine Stenum, museumsinspektør og kurator, Trapholt (forelæser sidste gang).

Hvordan åbner man et kunstværk op? Her bliver kunstanalysens grundlæggende elementer introduceret. Vi folder kunsten ud ved at analysere værkets komposition, farver, linjer, rum, motiver, materialer, teknikker og fysiske tilstand. Desuden aktiverer vi værkets betydninger ved at sætte det i kontekst. Hvad var værkets oprindelige funktion, og hvordan har dets kulturelle betydning ændret sig? Vær opmærksom på, at du skal betale entré til museet, med mindre du er medlem af Klub Trapholt eller er under 18 år.

25/04: Hvad er kunstanalyse?

02/05: Visuel analyse/formalanalyse

16/05: Visuel analyse/formalanalyse (fortsat)

23/05: Analyse af materialer og teknikker

30/05: Analyse af kontekst (fx motiver, symboler, betydning, funktion, bestiller)

06/06: Affektiv kunstanalyse. Case: Maria Torp Shaping a Pattern, Trapholt

2411-111

Sommerhøjskole i klosteret: En dybere betydning? Motiver og symboler i kunsten

TID: Mandag 10/6-fredag 14/6, 5 dage, kl. 10.00-14.30

PRIS: 2870 kr. inkl. fuld forplejning og frokost fra Møllekroen

STED: Odense Adelige Jomfrukloster, Albani Torv 6

UNDERVISER: Mathilde Teglgaard Nielsen, cand.mag. i kunsthistorie

Velkommen til sommerhøjskole med Folkeuniversitetet i det smukke Odense Adelige Jomfrukloster. Vi glæder os til at åbne dørene i juni måned, hvor du vil opleve en uge med masser af kunst, dejlig mad og fællesskab. Til denne temauge retter vi opmærksomheden mod nogle af kunsthistoriens hyppigt genkomne motiver og symboler. Vi kommer vidt omkring, fra det ældste til det spritnye, mens vi får ny inspiration og åndelig næring. Det vrirler med motiver, figurer, attributter og symboler i kunsten, og det kan ofte berige ens kunstoplevelse at kunne afkode, hvem der er hvem, hvad der foregår og opdage motivets dybere betydning. Hvorfor er havet et så yndet motiv? Hvad kan vejen og skillevejen repræsentere? Hvordan har kunstnere forholdt sig til menneskelivets stadier? Hvad betyder en gris og en enhjørning? Hvordan har krig blevet fremstillet, og hvad symboliserer fred? Vi starter hver morgen med kaffe, morgenbrød og frugt og byder også på frokost fra Møllekroen alle fem dage. Kaffe og te er tilgængeligt hele dagen. Al forplejning er inkluderet i prisen.

VIGTIGT OM TILMELDING: Bemærk, at tilmelding til vores sommerhøjskole er bindende, og at du ikke kan få pengene retur. Bemærk også, at forløbet er uden indkvartering. Find programmet for alle fem dage på hjemmesiden.

Litteratur, film & musik

2412-125

Eftermiddage i Nicolai Biograf: Filmens mestre

— **TID:** 26/1, 6 fredage, kl. 14.00-15.45
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
STED: Nicolai Biograf og Café, Skolegade 2A
UNDERVISER: Andreas Halskov, ekstern lektor i medievidenskab, Aarhus Universitet

Ti moderne instruktører, der har sat præg på filmkunsten. Med Nicolai biograf som ramme skal vi se på store filmskabere, der gennem de sidste hundrede år har haft afgørende indflydelse og sat nye normer for hele det filmiske udtryk. Andreas Halskov, ekstern lektor i medievidenskab ved Aarhus Universitet og filmformidler hos Cinemateket og Øst for Paradis, byder indenfor til seks forelæsninger med filmklip fra mesterinstruktørerne Lynch, Kubrick, Godard, Varda og Trier. Vi gør opmærksom på, at forelæsningerne foregår i en biografssal. Der er derfor ikke borde, og belysningen er dæmpet.

- 26/01:** David Lynch – den amerikanske surrealist
09/02: Miloš Forman – fra tjekkisk nybølge til amerikanske nyklassikere
08/03: Mike Nichols, Hal Ashby og New Hollywood-filmen
15/03: Agnès Varda, Jean-Luc Godard og Den franske nybølge
22/03: Stanley Kubrick & Lars von Trier – fra genrefilm til dekonstruktion
05/04: Sofia Coppola, Greta Gerwig og den moderne indiewoodfilm

2412-061

Musikkens mesterværker

— **TID:** 9/2, 4 fredage, kl. 11.00-12.45
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVISER: Leif V. S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab og tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

Vi dykker ned i pragtfulde musikværker. Her er to sceneværker – både ballet og opera, en ufuldendt, men udødelig symfoni samt en flot symfonisk fortælling om kærlighed og vanvid. Nyd at kunne fordybe dig i ét værk ad gangen, og bliv samtidig introduceret til de gængse musikbegreber, musikgenrer, instrumenter og musikhistorie. Alle deltagere får adgang til musikken via internettet og skal til hver mødegang lytte til værket på forhånd.

- 09/02:** Franz Schubert: '8. Symfoni, den ufuldendte'
23/02: Hector Berlioz: 'Symphonie fantastique'
01/03: Giuseppe Verdi: 'Otello'
15/03: Sergei Prokofiev: 'Romeo og Julie'

2412-097

Stefan Zweigs fortællinger og legender

— **TID:** 2/3, 1 lørdag, kl. 10.30-14.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVISER: Morten Dyssel, litterat og formand for Det Danske Thomas Mann Selskab

Den østrigske forfatter Stefan Zweig (1881-1942) har været genstand for en stigende interesse i de seneste ti år, hvilket har givet sig udslag i adskillige nye oversættelser af hans noveller, legender, romaner, essays og erindringer til dansk. Hans livshistorie har påkaldt sig en fornyet opmærksomhed med Volker Weidermanns biografisk-dokumentariske roman 'Oostende 1936' (2014, da. 2016) om de to jødiske forfattere Joseph Roths og Stefan Zweigs ophold i en belgisk badeby, før fascismens mørke sænkede sig over Europa. Også tyske Maria Schraders film 'Farvel til Europa' (2016) om den erklærede europæer Stefan Zweigs sydamerikanske eksil indtil selvmordet i den brasilianske by Petrópolis i 1942 har aktualiseret en af de store skikkelser fra den tysksprogede kulturhistorie. Senest har Bille August med spillefilmen 'Kysset' taget afsæt i Zweig-romanen 'Utålmodige hjerter'. Morten Dyssel stiller skarpt på Zweigs mest slidstærke skønlitterære tekster, som er indeholdt i nyoversættelserne 'Skaknovelle og andre fortællinger' (da. 2021) og 'Legender' (da. 2022).

2412-091

Hvor ligger provinsen?

TID: 18/3, 1 mandag, kl. 18.30-20.15

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVERISER: Johs. Nørregaard Frandsen, professor emeritus, projektleder for Danske Digtertruter, Syddansk Universitet

Land og by er modsætninger og hinandens forudsætninger. Forestillingerne om provins og storby dukker således op igen og igen i politik, kultur og hverdagens liv. Begrebet om provinsen danner en kampzone i et opgør om hjemlighed, ægt-hed, det 'rigtige' liv og tilbagesående 'bondskhed'. Omvendt repræsenterer byen det moderne, fremskridtet, forandringen, men også trængsel og møg. Disse forestillinger har gennemsyret dansk kultur gennem hundreder af år, men har også ustandseligt forandret sig. De kan opsøges i kunst, litteratur, sprog og erindring. Denne forelæsning vil forme sig som en munter rejse gennem fortællinger, forestillinger og erindringer, fra Holberg til Guldalderen, fra Grundtvigs folkelighed over det moderne gennembrud til vor tids 'Udkants-Danmark'. For hvor ligger provinsen? Johs. Nørregaard Frandsen er forfatter til bogen 'Hvor ligger provinsen', der udkom i august 2023 på Gads Forlag.

2412-130

Mellem Rusland og Ukraine: fem store forfattere

TID: 8/4, 5 mandage, kl. 11.15-13.00

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4

I denne spændende forelæsningsrække præsenterer vi hovedværker af fem indflydelsesrige forfattere fra det 19. og 20. århundrede i krydsfeltet mellem Ukraine og Rusland. Nikolaj Gogol, Anton Tjekhov, Isaak Babel, Anna Akhmatova og Mikhail Bulgakov hører traditionelt til russisk litteraturkanon, men har ligeledes sit ophav i Ukraine. Vi læser forfatternes hovedværker i deres egen ret, men inddrager også kampen om den fælles kulturarv, som er blevet aktualiseret og skærpet af Ruslands invasion af Ukraine. Spændvidden er stor i materialet, både historisk, geografisk og kunstnerisk, og vi kommer forbi både prosa, poesi og drama. Hos modernisten Isaak Babel følger vi den røde rytterarmé i den polsk-sovjetiske krig 1919-1920 (herunder i området for det nuværende Ukraine), mens digteren Anna Akhmatovas 'Requiem' giver stemme til Stalintidens lidelser. Med Gogols 'Døde Sjæle' rejser vi rundt i imperiets fortabte provinser, skildret i en særegen blanding af realisme og fantastik. Provinsen er også scene for Tjekhovs berømte drama 'Mågen' om livets skuffelser, og fantastikken videreføres i Bulgakovs 'Mesteren og Margarita', hvor djævelen besøger 1930ernes Moskva. Forelæsere og tilrettelæggere er cand.mag. og ph.d.-studerende Jesper Nyeng og cand.mag. Peter Hesselund Jeppesen. Man kan med fordel læse værkerne forud eller undervejs i rækken, men det er ikke en forudsætning for at deltage.

08/04: Introduktion + Isaak Babel, 'Rytterarmeen'. Jesper Nyeng, cand.mag. i russisk sprog og kultur

15/04: Nikolaj Gogol, 'Døde Sjæle'. Peter Hesselund Jeppesen, cand.mag. i østeuropastudier med fokus på klassisk russisk litteratur og litterær oversættelse

29/04: Anna Akhmatova, 'Udvalgte digte 1910-1965' og 'Requiem'. Jesper Nyeng, cand.mag. i russisk sprog og kultur

06/05: Anton Tjekhov, 'Mågen'. Peter Hesselund Jeppesen, cand.mag. i østeuropastudier med fokus på klassisk russisk litteratur og oversættelse

13/05: Mikhail Bulgakov, 'Mesteren og Margarita'. Jesper Nyeng, cand.mag. i russisk sprog og kultur

2412-081

Lær at elske jazz – fra Armstrong til Miles Davis

TID: 19/4, 2 dage, kl. 10.00-14.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4

UNDERVERISER: Thomas Milholt, cand.mag. og journalist med speciale i opera og jazz

Jazzen opstod i USA i årene 1895-1920 i New Orleans i en kulturel smeltedigel mellem europæiske og afroamerikanske traditioner. Op gennem den første halvdel af 1900-tallet udviklede denne helt nye musikalske genre sig i ekspresfart fra både at være danse- og lyttemusik til en type jazz, som især egnede sig til at blive spillet for et lyttende publikum i klubber og koncertsale. Vi skal her høre om en række af de stilskabere, som i løbet af kun 50 år bidrog til at forny jazzen som musikgenre, og som samtidig prægede både den politiske og kulturelle udvikling i samtidens USA. Vi følger Louis Armstrongs store betydning for jazzen i dens barndom og fortsætter med sangerinden Billie Holiday og tenorsaxofonisten Lester Young, som sammen med orkestre som Count Basies og Duke Ellingtons i 1930'erne udgjorde nogle af jazzens fyrtårne i swingtidens USA. Fra 1940'erne og 1950'erne skal vi lægge ører til tenorsaxofonisterne Charlie Parker og Stan Getz, der sammen med trompetisten Chet Baker førte jazzen videre med henholdsvis den hurtige bebop og den mere afdæmpede cool-jazz. Vi slutter af med trompetisten Miles Davis og John Coltrane, som kronede et halvt århundredes rivende udvikling og ledte jazzen ind i den anden halvdel af 1900-tallet. De to temadage er bygget op omkring et righoldigt materiale på DVD og musik eksempler fra plader i perioden 1917-60, som vi i dag kan høre i en langt bedre lyd kvalitet end dengang. Find det fulde program på hjemmesiden.

2422-001

Murakamis magiske universer

TID: 28/9, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVERISER: Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

Vi skal denne dag dykke ned i et lille udvalg af japanske Haruki Murakamis højtelskede værker, hvor vi lader os opsluge i brønde og parallelverdener, biblioteker og labyrinter, følger efter forsvundne koner og katte og får forskellige vinkler på et fascinerende forfatterskab. Vi skal have fat i hovedværkerne 'Trækop-fuglens Krønike' og 'Kafka på stranden', og vi skal se nærmere på kvinderne i japanerens forfatterskab. Vel mødt!

FØLG MED PÅ FACEBOOK

facebook.com/
KoldingFolkeuniversitet

Arbejdsliv, ledelse & kommunikation

2412-089

Mere menneske, mindre management.
Filosofisk inspiration til organisation og ledelse

TID: 12/2, 5 mandage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

UNDERVISER: Tommy Kjær Lassen, ph.d. i anvendt filosofi og ekstern lektor i videnskabs teori, Copenhagen Business School

Få mere af dig selv med i det personlige lederskab og i dit arbejdsliv. Og styrk det professionelle engagement med metoder og indsigter fra praktisk filosofi. Filosofi er i disse år på vej ind i ledelse og organisationsudvikling. Lær at bruge filosofiens metoder til at få mere refleksion, indsigt og nærvær i det daglige arbejde. Styrk din beslutningsevne med etisk teori og få mere af dig selv med i lederskabet med Søren Kierkegaards eksistensfilosofi. I dette forløb præsenterer vi fem filosofiske emner til udvikling af ledelse og arbejdsliv. Kurset er relevant for alle, der ønsker mere dybde, refleksion og eftertanke i deres dagligdag. Forløbet tager afsæt i bogen 'Filosofi for ledere' (Samfundslitteratur 2020).

12/02: Und dig at undre dig. Sæt ord på din egen ledelses- og arbejdsfilosofi.

19/02: Vær 'nogen' ikke 'noget'. Styrk dit engagement vha. Kierkegaards eksistentielle filosofi.

26/02: Kend dine værdier. Træf bedre beslutninger med klassisk teori om etik.

04/03: Sæt handling bag ordene. Styrk din handlekraft med Hannah Arendts originale filosofi om arbejde.

11/03: Vælg dialogen. Udvikl et lederskab med mere indlevelse, nærvær og intuition.

Det store
overblik

Ønsker du flere
hold om arbejdsliv?
I Odense har
Folkeuniversitetet
flere hold på
programmet.
Se mere på
fuodense.dk/odense

Gratis livestreams

Med Folkeuniversitetets livestreamede forelæsninger kan du åbne en verden af viden, uanset hvor du er. Forelæsningerne foregår i Microsoft Teams.

Tilmeld dig på fuau.dk

2411-329

En sten i Grønland, der forandrede Jordens historie

— **TID:** 24/1, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVERSISER: Minik Rosing, professor i geologi, Statens Naturhistoriske Museum, Københavns Universitet

2411-341

Hvem er vikingerne?

— **TID:** 31/1, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVERSISER: Kasper Holdgaard Andersen, ph.d., historiker, Moesgaard Museum

2411-330

Nordens historie på 45 minutter

— **TID:** 7/2, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVERSISER: Lars Hovbakke Sørensen, lektor, ph.d., Professionshøjskolen Absalon

2411-331

Stormagtsspillet i Arktis

— **TID:** 21/2, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVERSISER: Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet

2411-332

Asger Jorn og den nordiske folkekunst

— **TID:** 28/2, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVERSISER: Teresa Østergaard Pedersen, ph.d. og museumsinspektør, Holstebro Kunstmuseum

2411-333

Danmarks natur fra istid til nutid

— **TID:** 6/3, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVERSISER: Hans Henrik Bruun, lektor og ph.d. i økologi og evolution, Københavns Universitet

2411-370

En perfekt storm? Biden, Trump og præsidentvalget i USA 2024

— **TID:** 10/4, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVERSISER: Jørn Brøndal, professor og leder af Center for Amerikanske Studier, Syddansk Universitet

2411-376

Hvad er intelligens, og hvorfor er det så vigtigt at tale om?

— **TID:** 24/4, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVERSISER: Lars Larsen, professor MSO i psykologi, Aarhus Universitet, og chef for Center for Livskvalitet

2411-369

Livsvigtige tarmbakterier

— **TID:** 22/5, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVERSISER: Christian Lodberg Hvas, overlæge, Lever-, Mave- og Tarmsygdomme, Aarhus Universitetshospital

Mød forskerne til gratis livestreamede forelæsninger, der kun er et klik væk

Tilmeld dig på fuau.dk

Praktiske oplysninger

TILMELDING

Tilmeld dig på fuodense.dk/kolding, og betal med Dankort, VisaDankort, Mastercard, Visa Electron eller MobilePay. Firmabetaling på EAN eller faktura.

AFMELDING

Hvis du fortryder, kan du få det indbetalte beløb refunderet fratrukket et ekspeditionsgebyr på 100 kr. pr. billet. Afmelding skal ske senest 14 dage før holdstart.

FORBEHOLD

Folkeuniversitetet forbeholder sig ret til ændring af underviser, lokale, dato, tidspunkt og format. Sådanne ændringer giver ikke ret til refusion af betalingen. Ændringer oplyses på fuodense.dk/kolding og via mail og/eller sms. Er vi nødsaget til at aflyse et hold, refunderer vi beløbet til samme konto, som der er betalt fra.

RABATTER

Studerende

Studerende kan deltage i hold med rabat. Rabatten gælder hold, hvor bøger, forplejning og andre udgifter ikke er inkluderet, og hvor der ikke er et begrænset antal pladser til rådighed.

Rabatter med aftalekoder

Ansatte på Syddansk Universitet har gratis adgang til udvalgte hold, hvor bøger, forplejning og andre ekstra udgifter ikke er inkluderet.

Medlemmer af Dansk Sygeplejeråd Kreds Syd kan deltage i udvalgte hold med 50% rabat på Folkeuniversitetet i Odense og i Kolding.

Kontakt sekretariatet på fu@fuo.sdu.dk for at få en aftalekode og information om tilmelding med rabat.

Virksomhedsaftaler

Vil du give medarbejderne i din virksomhed kompetenceudvikling, læring og en god oplevelse på Folkeuniversitetet? Kontakt os og hør mere om muligheden for en virksomhedsaftale.

MAD OG DRIKKE

Vi serverer en kop gratis kaffe/te pr. person på hverdagsaftener ved forelæsninger på SDU. Hvis du medbringer din egen kop, så passer vi på miljøet sammen. Se sdu.dk for info om kantinens åbningstider.

FOTOS OG ILLUSTRATIONER

Fotos s. 1, 5, 8, 13: Kirstine Mengel, s. 6: Tommy Frost, s. 7: Ulrik Jantzen, s. 14: Sune Hermit, s. 16: Christian Petersen, s. 20: Robin Skjoldborg, s. 31: Realдания.

Grafik og layout: Walk Agency.

NOTER OG SLIDES

Slides og undervisningsnoter er ikke inkluderet i prisen, og de kan ikke forventes fremskaffet og udleveret. Det er udelukkende på forelæserens initiativ, at slides bliver sendt ud.

PROGRAMMETS MILJØAFTRYK OG HÅNDTERING

Programmets sider er trykt på 100% genbrugspapir, og omslaget på ubestrøget offsetpapir. Papirmassen er fra ansvarligt skovbrug (FSC-mærket) og fremstillet under skrappe miljøkrav (Svanemærket og EU-Blomsten). Programmet skal efter brug puttes i papircontaineren.

Vil du give dine medarbejdere mulighed for at opdatere deres viden? Kontakt os og hør om muligheden for en virksomhedsaftale.

Find vej til undervisningen

Folkeuniversitetet i Syddanmark

Bor du eksempelvis i Svendborg, i Assens eller i Faaborg? Så tjek, om der sker noget spændende i din by. For Folkeuniversitetet har mange komiteer på Fyn, i Jylland og på Sjælland, som hver især arrangerer lokale forelæsninger. Find din by herunder, og læs mere på fuodense.dk/syddanmark/program.

Fyn

FOLKEUNIVERSITETET ASSENS

Formand Birgitte Lerche
biml@km.dk
post@fuassens.dk

FAABORG FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator
Morten Gjeddebæk,
faaborgfolkeuni@gmail.com
www.faaborgfolkeuni.dk

LILLEBÆLT FOLKEUNIVERSITET

Formand Henriette Bacher Lind,
hebl@km.dk
Administrator Anna Margrethe Nygaard
Skov, anna.skov@fredericia.dk
www.fulillebaelt.dk

LANGELAND FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Lone Nordal
Petersen, skebjerg-soegaard@mail.dk

NORDFYNS FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Kaj Andersen,
kaj-vera@email.dk

RINGE/RYSLINGE FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Mogens Keinicke,
mokeinicke@gmail.com

SVENDBORG FOLKEUNIVERSITET

Formand Lars Kirkegaard
Administrator Anne-Mette Graubæk,
svendborgfolkeuniversitet@gmail.com
www.svendborgfolkeuniversitet.dk

Sjælland

LOLLAND FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator
Bente Kaspersen,
bentek@mail123.dk

ROSKILDE FOLKEUNIVERSITET

Formand Jes Nysten
Administrator Anne Klok
kontakt@roskildefolkeuniversitet.dk
www.roskildekunstforening.dk/folkeuniversitetet-roskilde

ODSHERRED FOLKEUNIVERSITET

Formand Alice Sarp,
aas@km.dk
www.odsherredfolkeuniversitet.dk

Jylland

VEJLE FOLKEUNIVERSITET

Formand Vagn Kjeldsen,
kjeldsensvagn@gmail.com
Administrator Mette Fruergaard,
mefru@vejlebib.dk
www.folkeuniversitet-vejle.dk

BILLUND FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Bjarne Steen
Jensen,
fu@fubillund.dk
www.fubillund.dk

VEJEN FOLKEUNIVERSITET

Formand Andreas Ullum,
andreas@rhscole.dk
www.fu-vejen.dk

HØJER FOLKEUNIVERSITET

Formand Claus Egelund,
cle@km.dk

KOLDING FOLKEUNIVERSITET

Koldinghus – forening af slægtsforskere.
Formand Rikke Kok Benson,
rikke@benson.mail.dk
www.slaegtsforskningkolding.dk

VARDE-ØLGOD FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator
Karen Harritsø,
karenbroede@gmail.com

FOLKEUNIVERSITETET I HADERSLEV

Formand: Niels Dalsgaard,
nbc@km.dk
Administrator Lennart Madsen,
lema@msj.dk
<https://folkeuniversitetetihaderslevkomm.weebly.com/>

GIVE-EGNENS FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Gunhild Ørnsholt,
gunhild.oernsholt@mail.dk

SYDVESTJYSK FOLKEUNIVERSITET

65504103
fu@fue.sdu.dk
www.fusydvest.dk

AABENRAA FOLKEUNIVERSITET

Formand Anette Jensen,
aneje@km.dk
Næstformand Povl Callesen,
callesenpovl@gmail.com